

(א) [נעיל פה. כה.].
(ב) נש"ל והמילא א לקמן
פי המקבל דף קט. פי
מוהל מניקוט. רש"ל

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה זיל וכו'
א"י חיים שנים ישלם
הנל: (ב) ד"ה שאלה וכו'
דסק גמור הוא דליכא
למטעי כיון שהכל ביום
אחד וחשיב דרכה דמנוחל.
וני"ב פי' דבלא טעוניהם
יש ספק לבי' כמי"ש
התוס' לנעיל דף ז ע"ב וכן
לקמן דף ק מוספות ד"ה
ולמו: (ג) ד"ה ביום וכו'
לאוקמי בהכי: (ד) בא"ד
(ה) בא"ד דדומה ק"ת
שהוא אמת כגון טענת
אריסטו

גליון הש"ס

גב' איכס"ה. גיטין דף טו
ע"ב ודף פו ע"ב ע"ו דף
כב ע"א:

הגהות הגר"א

[א] גב' גברא כו. י"ב
דממה מחמת מלאכה
הוא. טור וכן לקמן
בפיסא:

השואל את הפרה

פרק שמיני בבא מציעא

צו.

עין משפט
נר מצוה

בב א מ"י פ"א מהל'
שאלה ופקדון הל' ג
סמך עשין כז טו"ש ח"מ
ס"י שדמ סע"י ז:
בב ב טו"ש ח"מ ס"י שדמ
סע"י ג בה"ה:
בד ג מ"י פ"ב מהל'
שאלה ופקדון הלכה
א סמך עשין כז טו"ש ע
ח"מ ס"י שמו סע"ף א:
בה ד מ"י שם הלכה ג
טו"ש ע שם סע"י י:
בו ה ר מ"י שם הל' ד
טו"ש ע שם סע"י יג:
בו ז ה מ"י שם הל' ז
טו"ש ע שם סע"ף ד:
בח ט מ"י שם פ"ג הל'
ג סמך עשין כז
טו"ש ע ח"מ ס"י שדמ
סע"ף ז וע"ש:

מוסף רש"י

פשיעה בבעלים. אחד מן
השומרים שפסע כשהיו
בעלים במלאכתו (לע"ד
ז"ה). למאן דאמר חייב.
שלא נאמרה פטור בבעלים
אלא בשאלה ושומר שכן,
שחייבין בלא פשיעה, אבל
שומר חנם שחייב אינו אלא
בפשיעה אינו פטור משום
בעליו עמו הואיל ופסע
(לע"ד פ"א).

דינא הכי. שישלם לו כלי עשוי ומתוקן ומהתנן (ב"ק ד' י): גבי
ניזקין תשלומי נזק מלמד שהבעלים מטפלין בנצילה שמזין לו הנצילה
של בהמתו שמתה ע"י זה שהזיקה לו ועליה מוסף ומשלם דמיהן ה"ג
ישומנו לו שצרי הראשון ועליהן ישלם דמיו וזה ילך ויטרה ויקנה לו
כלי אחר: ואיפטר. דה"ל ממה

מחמת מלאכה: כפ"ג מאי. מי הוי
ממה מחמת מלאכה או לא: דנשי
קטלוהו. לא היה לו ליפול צידן:
והיבול. נתחמם: דנשי קטלוהו.
בעל בעילות הרבה ומת: שפלא.
נוטע כרמים למחלה: אומנא. מקין
דס: ספר. המספר את אנשי העיר
בחספורת: כשאלה בבעלים דמי.
אם משהיה זה במלאכתו שאל הימנה
בהמה צאומה עשה ומתה פטור:
רבנן. בני צית מדרשו: שאיל לן
מר. רבנו נשאל לנו למלאכתנו
ללמוד לנו תורה שיושב ומלמד לנו
תורה כל היום ואם נשאל ממנו
בהמה ומתה ניפטור: אסון שאילוסון
לי. למלאכתו שכשאתי חפץ להמתיל
במסכת אחרת שלא תשכח ממני אין
אחס יכולין למחות צידי: ציומא
דכולה. כשדורשין לפני הרגל בהלכות
הרגל דלא מני לאישתמוטי למילתא
אחריתי: אינוהו שאילו ליה נשאר
יומי. שאילו גרסינן: כודנייסא.
פרידה: בבעלים. שהיה מסייעו
בשעת שאילה: למיסר. לראות שלא
ירבו בנשמה: ומספ דדרכה בי
גנב. ואפ"ה חייבין דאי נמי שצקה
מלאך המות בי גנב הוא קיימא
כדאמרין בפרק המפקיד (לעיל לו):
הלך משגגבה מייב בתשלומין:
גינייה בבעלים. גניבה זו שאתה
מחייבו בבעלים היא שפירותה בשעת
שכירות כשנכנסה לרשותו ומניח
לעיל (ד' ט"ז): היה עמו בשעת
שאילה אין צריך להיות עמו בשעת
שכורה ומתה: ברתני. המשאיל
אומר שאולה מספ. שאל אחת ושכר
אחת קאי: ציום שהיפה שאולה מספ.
קאי שאולה היום ושכרה למחר:
בשעה

פחת דמשאיל כמו דניזק וכן פי' ריב"ס אלא שהוסף ופי' דפליגי
אפילו היכא דליכא פחת דלרז שנשצר כלי צרשות שואל פותחין לו
שישלם לו דמי נרגא מעליה ואין מלמדיו אותו לשלם השצרים ומ"מ
אם רצה לשלם השצרים בחצוין ישלם אבל לרז כהנא ולרז אפי'
מלמדיו אותו לשלם השצרים כיון
שהם צרשות משאיל והא דלאמר
צירושלמי מניין שאין שמיין לא לגנב
ולא לגזול ואמר ר' אבהו בר ממל
חיים שנים ישלם ולא מתים עד כאן
בגמיה בגזילה מניין א"ר בון והשיב
[את] הגולה אשר גזל לאו היינו שישלם
לו חיים ממש בהמה אחרת ולא
סובין אלא ה"ק חיים שנים ישלם
שאלם עודם חיים והחלו יחזירם כמו
שהם אבל החלו מתים צריך ליתן
פחת א"ר (א) חיים שישלם הכל שישלם
בלא פחת כמו (ב"ק ד' ט"ה). אחייה
לקרן כעין שגנב וכן משמע צירושל'
לקדושין דהתם קאמר מניין שאין
הבעלים מטפלים בנצילה א"ר אבהו
בר ממל חיים שנים ישלם ולא מתים
משמע דבפחת נצילה איירי ולפי זה
הא דפליגי ר"א צפ"ק דבבא קמח
(דף י"ג). דקאמר עמין לגנב ולגזול
יש להוכיח דשינוי אינו קונה ולהכי
הוי פחת לבעלים ואת דר' אלעזר
גופיה במרובה (ב"ק דף ק"ט). קאמר
תדע שסתם גניבה הוי יאוש בעלים
כו' מה טביחה דאהנו מעשיו אף
מכירה דאהנו מעשיו והיכי אהנו
מעשיו טביחה אף שינוי אינו קונה
אלמלא משמע דאהנו מעשיו שקנאה
בשינוי מעשה וי"ל דאהנו מעשיו
לאו דאהנו לענין קנין אלא דאהנו
לענין לקלקל ולהפסיד ממון בטביחת
הבהמה א"ר הא דלית ליה דשינוי
לא קני היינו בהמה מאליה או
נרגא דליצטר מאליו אבל צדים
נגון טביחה קני בשינוי מעשה: כ"י האי
גוונא מאי. מיימה מאי קמבעי ליה
הלא מתה ממש מחמת מלאכה וי"ל
דאיבעי ליה אם שינה בהמה שהולכה
למקום שהרבה עבצרים מציין אבל
אין לו לשמור שלא יחרגוהו:
וברתה בדרבה בי גנב. ואם
תאמר מה צריך לומר
דמתה בי גנב ויש לומר משום דבזה
טעו אותם שצברו שמתה בפשיעה:
שא"ל חצי היום ושכרה חצי
היום. לא או אף וז קמי
לא מיבעיא שאלה חצי היום ושכרה

חצי היום דספק גמור (א) דליכא למיטעי שהכל ציום אחד וחשיב דרכה דממונה ולהכי קמיני בפיסא זה אומר איני יודע והאומר איני יודע יחלוקו אלא אפי' שאלה היום ושכרה למחר אית לן למימר יחלוקו ולא מיבעיא צברה אחת דספיקא רבה היא אלא אפילו בשתי פרות יחלוקו: ב"רם שהיתה שאולה מתה והיא אומר איני יודע חייב. בגמרא מוקי לה ר"ג בשיש עסק שבועה צייניה וקשה לר"י דאמאי צריך לאוקומי (א) הכי דבלאו הכי הוי ליה מחויב שבועה על ידי גלגול דאמר ליה משכיר אישתבע לי מיתה דכדרכה מתה וע"י גלגול צריך לישבע שכורה מתה ואינו יכול לישבע דהא קאמר איני יודע ומתוך שאינו יכול לישבע משלם דה"ג מפרש בגמ' מתניתין דקמיני זה אומר שאולה חצי היום ושכרה יצבע שכורה מתה שנשבע על ידי גלגול וכן במציעתא השוכר אומר שכורה מתה והלא אומר איני יודע פטור ואמאי פטור לימא ליה אישתבע לי דכדרכה מתה ועל ידי גלגול איצטרך לישבע שכורה מתה דאף על פי שהמשכיר טוען ספק יכול הוא להשיב שוכר על ידי גלגול מן התורה דגמרינן מסוטה צבתייתא צפ"ק דקדושין (דף כ"ט. וס) ובפיסא נמי בזה אומר איני יודע והאומר איני יודע אמאי יחלוקו לימא מתוך שאינו יכול לישבע ע"י גלגול משלם ונראה לר"י דאין מנגלגין אלא כשנתבע טוען ודאי דומיא דסוטה שטוענת ודאי אבל צרישא וסיפא שהנתבע טוען שמת אין מנגלגין דלא הוי דומיא דסוטה אף קשה מלצינתא שהשוכר טוען ודאי ואור"י דמיייר כשמאמינו המשאיל בהמה שאומר שכדרכה מתה ואינו מוזיקו לישבע על כך ואינו תימה דלא הוי דומיא דסיפא דזה אומר שאולה חצי היום ושכרה למחר דאורחא דמילתא הוא דבפיסא דהמשאיל רואה שהשוכר משקר אין רגיל להאמינו אבל במציעתא רגיל הוא להאמינו כיון שהוא אינו יודע אם משקר אי נמי כולה מיייר כשהמשאיל יודע שמתה כדרכה ובפיסא עושה עצמו כלא יודע לפי שרואה (א) להשיב ע"י גלגול שכורה מתה כדי שידע האמת שהוא יודע ודאי ששאולה מתה אבל במציעתא אינו רואה להשיבו ולגלגל עליו אחרי שהוא מסופק ויכול להיות שהוא אומר אמת ואם תאמר והיכי מנגלגין שבועה לעולם דאפילו כשנתבע טוען ודאי יהא נאמן בצידי דאי בעי אומר איני יודע וי"ל דאין זה מיגו דאין אדם עושה עצמו ברזון מסופק כי אז נראה שהתובע אומר אמת שטוענו ברי והוא טוען איני יודע ועו"ל דאין מנגלגין כשטוען תובע טענת שמת אלא כדבר דדומה ק"ת (א) כגון טענת אריסטו ופוטורופסין שצבועות (דף ק"מ. וס) שרגילין ליהנות משל חבציהם משום דמורו היתרא כדאמרין התם וכגון סוטה שרגלים לצר שקינא ונסתרה ויש לחוש שמת אמתה גם בצירוסין ולכן אין מנגלגין במתניתין אלא ע"י טענת ודאי ואם תאמר על טענת ודאי מנלן שמנגלגין אפילו על דבר שאינו דומה אמת כיון דגלגול מסוטה נפקא לן וי"ל דילפינן בקדושין מעיקרא ממון בקל וחומר

